

Befőzés.

Nem is mernék már ilyen prózái, háztartási témával előállni, ha nem lennének ma a konyhareceptek olyan divatosak, mint — de mihez is hasonlítsam hirtelen — mint a rövid, vagy hosszú „short”-ok.

Még mielőtt egy csomó reklámoló levelet kapnék, mint amikor szlovák szavakat citáltam; hogy ha nem tudok angolul, ne használjak angol szavakat — hát hamar hozzáteszem, hogy igenis tudom, hogy „short” angolul annyit jelent, mint „rövid”, s hogy a divatos „short” alatt azokat a kis rövid, fehér nadrágokat értik, amiket a divathölgyek most a tenniszezéshez hordanak. S amik, bocsánat a hasonlatért, de veszedelmesen hasonlítanak olyan fehér férfi ruhadarabhoz, amit a férfiak nem felsőruha célokra használnak. Már most ugyancsak tenniszhez, biciklizhez ilyen bő nadrágot hosszabban is hordanak. Ezt nevezik a rövidség kedvéért hosszú „short”-nak. Ezek a hosszú fehér „shortok” pedig a népiesen gatyának nevezett szintén férfi, de parasztagyára emlékeztetnek.

Talán vannak olvasóim között, akik most azt gondolják, hogy hogyan fogok én a nadrágról a befőzésre visszatérni. Pedig ez nagyon egyszerű. Mert a mai heti-, de még a napilapok vasárnapi száma is úgy nézik meg a nők, hogy először hátul, sürgősen a recepteket nézik meg s egy lappal előbb vagy utóbb a divattudósítást s a divatképeket.

És megvallom, hogy én is e percben, mielőtt ehhez a cikkhez fogtam volna, izgatottan kerestem egy fiók alján a Pesti Hírlap már elrakott vasárnapi mellékletét, hogy egy szederbefőtt receptet nézzek meg. De megvallom egyuttal azt is, hogy eddig egész boldogan és nyugodtan életem anélkül, hogy valaha is befőztem volna szedret. Mióta azonban immár a harmadik újságban olvastam a szederbefőtt receptjét, nem tudtam egy szederfa előtt elmenni, ahol a kacskák jóízűen szedegették a hullott szedreket, hogy ne érezzek valami bizsergést, noszogatóst, szinte lelkifurdalást, hogy hát miért is nem főzök én be szedret.

Hát be is főzök! Nem törődöm persze avval, hogy a cukor milyen drága hozzá, hogy sohase tudok a konyhapénzből kijönni, s hogy már tavaly elhatároztam, hogy én többet nem fogok befőzni.

Tudatom ugyanis mindazokkal, akik talán nem vették volna észre, hogy a befőtt, a kompót, mint olyan, vagyis mint önálló lény — kiment a divatból. Csak a jam divatos ma már.

Nagyanyaik és még anyáink idejében is a befőtt önálló programszám volt. Külön fogás. Uzsonnához adták befőttet, mint ahogy ma parfait-t, vagy fagyilaltot adnak. Ma csakis szárnyashoz, nem is mindegyikhez, mert csak fehér szárnyashoz adnak kompótot s emellett is annyi raffinált majonéz, halas, tatársósos salátát, hogy a kompótos tálból rendszeren igen kevés fogy el.

Szegény anyáskám idejében azonban a kompót még szent és sérthetetlen volt, háziasszonyok dicsősége, öröme. Akkor a szép gyümölcsöt lsten őrizni volt megenni. Anya és nagyanya rémülten kiáltottak az emberre, ha egy kosár ép, szépen, fejlett gyümölcsből akart kivenni egy szemét: „Ezt nem szabad bántani, ez befőzni való!”

De még a kész kompótnál is csak azt ehetjük otthon, ami kezdett romlani. Jó befőttet csak vendégek kaptak, mert hétköznapon anyám sorszemlélet tartott a katonásan felállított befőttes üvegek fölött, s amikor sasszemével a kis penészt megpillantotta valamelyik üveg tetején, azt kiragadta a többiek közül. S mint az ezredes a rosszul pucolt gombos közlegényt megbüntetve, így szólt: „Ez rossz, ezt már fel lehet bontani!”

Ezek a régi szenvedélyes háziasszonyok, akik befőttes polcaikkal úgy büszkélkedtek, hogy képesek voltak napokat tölteni azzal, hogy cifra, fényes papírokkal kötögtessék le az üvegeket, hogy olyanok legyenek, mint a cukrászdái befőttesek: ezek a háziasszonyok ma már szintén nincsenek divatban, csakugy, mint befőttesjeik. Valami kétlakosság azonban mégis kell, hogy legyen a nőkben, mert különben hogyan lehet az, hogy a háziasszonyok kiment a divatból, a konyhareceptek pedig olyan divatosak, mint még sohasem voltak.

Ma, amikor kukorica-morzsoló verseny is van, zsűrivel és minden hozzátartozóval, azután kocsonya és szendvics kiállítás, hát mégis csak ebben az irányban működő divathölgyek is kell, hogy legyenek. S ma a Pesti Hírlap receptpályázata és versenye, amire olyan nagy érdeklődéssel készülnek a nők, azt is mutatja, hogy más irányba indul a háziasszonyi ambíció. Mert ezeket a recepteket nyilvánosan el is fogják készíteni, meg fogjuk bírálni, hogy milyen étel készült belőle. A jól sikerült recept pedig közkinccsé válik, akár csak egy jól sikerült regény.

Azelőtt pedig, ha receptet kért az ember egy barátnőjétől, s háromszor megpróbálva sem sikerült — saját kárán jött rá, hogy a kedves barátnő valamilyen kihagyott a receptből, vagy valamiből tulsokat írt bele azért, hogy az ő receptje szerint készült ételt csak nála ehessék.

Nagyvárosi emberek, még nők is, azt hiszem nem ilyen kicsinyesek s még kevésbé képzelhető el azokról, akik névaláírással küldenek be recepteket az újsághoz, hogy például egy balatonalmádi házi-

asszony azt akarná, hogy a tokaj-hegyaljai kollégájának ne sikerüljön az ő féltve őrzött étele. Mert akkor minek küldené be a receptet?

Mégis felhasználom ezt a pillanatot, én, mint az újságokban megjelenő receptek egyik szerény örüldje, hogy egy-könnyen megtevesztő recept-bemondásra felhívjam a pályázók figyelmét.

Multkoriban egy előtelféle receptben olvastam, hogy vegyék négy krumplit, s azt reszeljem meg. Tanácstalanul álltam a krumplis kosár előtt, mert krumpli és krumpli között — kérem szeretettel — igen nagy különbség van. Meg is mértem rögtön kettőt. Az egyik 25 dekát nyomott, a másik ötöt. Még ma is gondolkozhatnék, hogy melyik krumplit válasszam, ha nem választottam volna inkább egy másik előtelt. Azután még egy recept-talány. Ez azt diktálta egy újfajta kochra, hogy hintsem meg reszelt csokoládéval. Mikor? Ha, mint a recept mondja, a pudlingformába, a beöntött tésztára hintem, akkor olyan művelet ez, mint a régi talalós kérdés: Milyen madár az, amelyik egy lábán áll, azt tartják róla, hogy a gyerekeket hozza s olyan csőre van, mint a bulldognak. S mikor a végén mégis kislőrőla, hogy az a golya akart lenni, akkor a szellemes feladó ezt úgy magyarázza, hogy csak azért tette hozzá a bulldog-csőr, hogy nehezebb legyen kitalálni. A kochmasszára is, ha rászórjuk a csokoládét, akkor beleolvad. Sokkal egyszerűbben mindjárt bele lehetett volna keverni. Minek a rászórás? Csak-hogy nehezebb legyen kitalálni?

Előfordult már több ilyen különbözőképpen magyarázható előírás, miért is a gyengébbek kedvéért jó volna, ha gondolnának erre a buzgó recept-küldők.

A befőzési láz s a befőzési receptek is most aktuálisak. Ezt illetőleg se tudják a fővárosi háziasszonyok, hogy mennyivel könnyebb az ő életük, mint vidéki bajtársaiké. Ők ugyanis elhatározzák, hogy be akarnak-e főzni, vagy sem. S ha a befőzésre határozzák el magukat, hoztatnak a vásárcsarnokból olyan elsőrendű befőzésre való gyümölcsöt, amelyet akarnak.

Nálunk egészen másképpen fest a dolog. A fent említett befőtt-dekonjunktura következtében elhatározza az ember, hogy nem fog befőzni, annál kevésbé, mert még sok tavalyi befőtt is várja a kis kezdődő penészt, hogy csapra üssék. Erre hoznak a házhöz cseresznyét eladni. Az ember először határozott és kijelenti, hogy nem kell. Erre az eladó közöri, hogy vagy tíz évig szobalány volt nálunk, vagy hogy a vincellér férjhez ment lánya, vagy az asztalosunk felesége, aki elmondja, hogy nincs munkájuk, sok gyermekük van, nagy a szegénység; tessék megvenni ezt a kis cseresznyét, hogy ne járjak már vele! Jó, lelkem, — próbál az ember védekezni, — de nem szép ez a cseresznye, nem befőzni való!

— Tessék elhinni, hogy mindenütt lefagyott, nem is lesz az idén több, ezt a csekély 10 litert tessék már megvenni; jó lesz orvosságnak! — Ezzel a népies konkluzióval letorkolva, megveszem a cseresznyét. Befőzöm, sok cukrot költök még rá és van sok csunya cseresznyebefőttem. Egy hét múlva a szakácsné diadalmasan jelenik meg azzal, hogy a piacon sokkal szebbet vett, hogy legyen szebb befőttesünk is. Igaz, hogy ez se sokkal szebb, mint a másik volt, de ki mer szembezállni főzőközöggel, amelyet falun nem igen lehet kapni. Mert minden valamirevaló háztartási alkalmazott-anyag ma már városba, mozik és futballmeccsek világába vágyódik. Befőttem a második „csak” 5 litert is, cukor, üveg stb. vásárlással újra.

Nem is telt egy hét, amikor egy nagy gyümölcsösnek a gazdája, kedves, jó ismerősünk, meglepett egy olyan isteni szép, immár 20 liter cseresznyével, ami a befőzés muzsájává avatja a legellenkezőbb irányba, indult háziasszonyi lelket is! De mit szaporítsam a szót, cukor, üveg stb.-vel? Befőttem ezt is!

S ezzel, mint a női inkonzekvencia élő szobra, aki konokul elhatározta, hogy az idén nem fogok befőzni; nemcsak hogy háromszor annyi cseresznyét főztem be, mint máskor, hanem hála az újságok befőttesreceptjeinek, egy csomó olyasmit is főztem, mint szeder, zöld mandula, vadeper, amik boldogult fővárosi életemet sohase zavarták. S miután még riasztóan sok gyümölcs áll előttem, hasonló pályafutással — érzem, hogy nemcsak cukorra, üvegekre, hólyagpapírokra, spárgákra, mikor már patent-üvegekre nem telik — fog elmenni lefagyott szőlőnk borjövédelmé, hanem kölcsönt kell majd felvennem arra, hogy új polcokat építsek a szűknek bizonyult kamarába!

S a végén kénytelen leszek valami országos akcióval újra divatba hozni a befőtteseket. A lelkes háziasszonyok ugyanis kezdenek divatba jönni a receptversenyek révén!

Mouche.

Újabb heves földrengés Formosa szigetén.

London, jul. 17. A japáni Formosa-szigetét éjtélután heves földrengés ráta meg, amely különösen erős volt Csikuan és Sincsiu tartományban, főként Orizu város körül, amely teljesen el van vágva a külvilágtól. Az anyagi kár igen jelentékeny. A veszteséglistástrom az Exchange Telegraph jelentése szerint negyven halott és száz sebesült.

Hozzászólás a csendrendelethez.

A belügyminiszter ur augusztus 1-i hatállyal kiadott egy rendeletet, amely a csend ügyét kívánja szolgálni, de teljesen figyelmen kívül hagyja az ut forgalmának biztonságát. A kettőt úgy kellene összeegyeztetni, hogy egyikért a másikat fel ne áldozzuk s miután minket, autósokat, mint már oly sokszor, most is kihagytak e rólunk szóló intézkedések megtárgyalásánál, ezekre vonatkozó súlyos kifogásainkat e helyen vagyunk kénytelenek szóvá tenni.

Legfőbb ideje lenne már, hogy egy oly lényeges és fontos közgazdasági eszközt, mint a gépkocsi, ne irigység-rendelkezőkkel bémítsunk meg, hanem jóakaratu támogatással mozdítsunk elő. Ennek a gondolkodásnak a következménye az, hogy mivel a kerékpárt nem igen irigylük senkitől, a csendrendelet megfelelő annak rendszabályozásáról. Pedig ha ugy ezeket, mint az alább felsorolandókat e rendelettel kapcsolatban megrendszabályoznák, csökkenne az autós figyelmeztető jelzésének szükségessége.

Előre is kijelentem, nem vagyok ellensége a kerékpár sportnak. Magam is soká használtam diákkoromban s mint turázó autós, minden alkalommal jószívvel felvettem kocsimra az erejét tulbecsülő biciklistát gépével együtt, ha már mindkettőtől kifogyott a — szusz. A kerékpár, mint aránylag olcsó közlekedési eszköz, sokak által megszerzhető. Senki nem követeli tőlük a közlekedési szabályok ismeretét. Vigan cikáznak villamos és autó előtt, a legeslegutolsó percben jelezve irányváltoztatásukat. A helyes és helytelen oldalról a legtöbbnek fogalma sincs, mert hiszen egyáltalában nincsenek tisztában vele, hol kell menniök, ha az uttest szűk volta miatt az autóst a villamos sinek mentén látja haladni. Nagyon helyesen lenné a szóban forgó rendelet, ha nem engedne oly terhek vitelét a kerékpáron, amelynek sulya bizonytalanvá teszi a kerékpáron való haladást.

Hasonlóan megrendszabályozandók a lovas kocsik, szekerek, amelyek következetesen az uttest közepén haladnak, az előirt „macskaszemet” nem viselik. Hogyan lehessen előzni, ha az autós nem jelzi ezt a szándékát? Ha szigorúan betartanák a közlekedési szabályokat, nem lenne szükség autókürtre.

A villamos is csönget, ha az uttest egyik oldaláról a másikra akar áttérni (Lásd: Üllői-uti Mária Terézia-laktanya előtt a 42. és 43-as jelzésű, a Fiumei-utra a Festetics-utcaról kanyarodó 23., 25., 72-es villamosok stb.) Ezeket oly vörös jelzőkarral lehetne ellátni, mint az autobuszok mozgó vörös nyilai. Ime: itt is csökkenne egy jelzés, amely hanggal történik. Ha pedig nem jelez, belerohanhat a külföldi autós, mint az már meg is történt.

Mit szólnak embertársaimról, akik újságot olvasva, a jelzőlámpát teljesen negligálva sétálnak ide-oda az uttesten? Miért nem írják fel őket, ha belerohanának a piros jelzésbe? Micsoda remek bevételre lenne a forgalmi rendőrnek, ha a helytelen átmenésnél azonnal kiszabná a pénzbéli büntetést!

Ne a villamos dudáról, hanem a hang erősségéről beszéljünk. A kézi dudu hangja is lehet olyan kellemetlen, mint a villamos kürt, de a legkellemesebb hang valószínűleg az lesz, ha az agyonrendszabályozott autózvezető és rendetlen biciklis, kocsis, gyalogos amúgy magyárosan az uttest közepén ellátják egymást, ha baleset történik a jelen csendrendeletből kifolyólag.

Azt hiszem, nem tévedek, ha ugy gondolom, vannak autóstársaim, akik szívesen vesznek fel szabadnapos rendőröket, csendőröket autójukra, hogy a volán mellől szerezenek ők is országu tapaszlatokat. Csipjék nyakon azonnal azokat, akik kihívják az autóst arra, hogy kürtjével kell figyelmeztetnie a rend betartására őket.

Magam pedig nagyon szívesen kiviszem a belügyminiszter urat egy vasárnap délután 6 óra után a meyeri strandra, hogy saját tapasztalata szerint lássa, hogy mindenki a kocsiuttesten jár, a gyalogjárón senki se megy és senki rendet emiatt nem teremt, pedig a külföldi autósok nagy része használja ezt az utat. Itt tapasztalhatja a biciklisek legszponatább megnyilatkozását is, ha az autós a lámpáját teljesen le nem oltja; t. i. szembe köp. (Megtörtént!)

Elsősorban tehát hasson a hatóság oda, hogy mi, vezetők minél kevesebbet kényyszerüljünk a jelzőkürt használatára s akkor nemcsak csendesebb lesz a forgalom, hanem rég óhajtott vágyunk is teljesedni fog és — rendesebb lesz!

Gróf Festetics Pál

A nagybaracscai petíció a közigazgatási bíróság előtt.

Bajáról jelentí tudósítónk: A bácsmegeyi nagybaracscai kerület mandátumát a független kizgazdapárti választók megpeticionálták. Ettől függetlenül dr. Mojzes János és hívei a bünvádi feljelentések egész sorát adták be a bajai ügyészséghez különféle választási visszaélések címén, amelyekkel — a feljelentések szerint — dr. Mojzes Jánost elütötték a biztos mandátumtól.

A feljelentések ügyében már hetek óta folyik szakadatlanul a nyomozás, melynek munkáját dr. Vargha Károly pécsi kir. ügyész vezeti. A nyomozás két hét múlva fejeződik be és ekkor kerülnek az iratok a bajai törvényszék vádatanácsához, ahol döntenek, hogy vád alá helyezik-e azokat a közhivatalnokokat, akiket dr. Mojzes azon a címen jelentett fel, hogy Györgypusztá községben a választási jegyzőkönyvet meghamisították. Most dr. Mojzes hivatalos értesítést kapott, hogy petíció tárgyalását 1935. október 28-ikára tűzte ki a közigazgatási bíróság. Körülbelül ugyanekkor kerül főtárgyalásra a választási bünügyi része is a bajai törvényszék előtt.